

ČRO - OSTRAVA

1. Dopolední vysílání

24.01.2024 ČRo - Ostrava - Zprávy 10:00

pořadí: 1

[Odkaz na nahrávku](#)**Klíčová slova:** divadlo; moravskoslezské; Národnímluvčí 2,

Přijměte pozvání na československý ples, který se koná 17. února. V Obecním domě v Praze pod záštitou prezidentů České republiky a Slovenské republiky. Vystoupí Petra Janů, Peter Nagy, Kristýna, Ondřej Brzobohatý, smyčcová sekce symfonického orchestru Českého rozhlasu, rozhlasový Big Band a Gustava Broma a další. Více na československý ples. Cz, hlavním mediálním Martinem.

mluvčí 4,

Po srážce kamionů a vlaků v Dolní Lutyni zemřel člověk. Desítky dalších záchranáři rozvezli do nemocnic. Palkovice na Frýdeckomístecku mají novou autobusovou točnu. Charita rozpečetila schránky Tříkrálové sbírky v Karviné. Bylo tam téměř 200 000 Kč. Bude oblačno s občasným deštěm a teplotami do 12 stupňů. Zprávy má Tereza Hájková, vítajte. Při srážce osobního vlaku s nákladním autem na Karvinsku zemřel jeden člověk, 16 dalších je zraněných, podle záchranářů naprostá většina lehce. Nehoda se stala v Dolní Lutyni v úseku Bohumín Dětmarovice. Podle Drážní inspekce na zabezpečeném železničním přejezdu lokomotiva a jeden vagon vykolejily. Z místa se hlásí reportér František Kuča.

František Kuča, redaktor

Já stojím pár desítek metrů od toho místa, hned za přejezdem stojí zdemolovaný návěs, který převážel těžkou techniku, podle svědků vrtací soupravu, kamion uvízl na přejezdu, řidič se podle svědků snažil kamionem pohnout, do toho šli závoru dolů a vzápětí přijel vlak. Na místě také poškozené trakční vedení. Doprava v tomto úseku bude pravděpodobně omezená celý den, na místo také míří speciální vyprošťovací tank správy železnic. Z Karvinska František Kuča, Český rozhlas.

mluvčí 4,

V Palkovicích na Frýdeckomístecku dokončili stavbu nové autobusové točny, zajistí prodloužení autobusových linek blíže do centra obce. Stavba stála zhruba 1 200 000 Kč, z toho 400 000 poskytl Moravskoslezský kraj. Jak doplnil nezávislý starosta Radim Bača, změny v trasách musí obec nejdříve vyjednat s dopravcem.

mluvčí 5,

Každá ta linka má více licenci, které třeba projít jakýsi schvalováním, takže v podstatě po kolaudaci, která proběhne hned začátkem tohoto roku, bysme měli požádat o prodloužení těch linek, věříme, že v tomto roce už tam ty linky začnou zajíždět.

mluvčí 4,

Vláda dnes projedná novelu, která má stanovit jasná pravidla pro lobbování, zavádí například registr lobbistů, kde by se měla zaznamenávat jejich komunikace s veřejnými činiteli. Mezi možné lobbyisty podle návrhu patří například svazy firem, profesní komory, neziskové organizace anebo církve, návrh ale zatím nepočítá s oznamováním schůzek u prezidenta, anebo asistentů poslanců. a. Lidé v Karviné letos vhodili do pokladniček Tříkrálové sbírky o 20 000 Kč více než loni, koledníci tam celkem vybrali téměř 200 000. Peníze pomůžou třeba s fungováním půjčovny kompenzačních pomůcek, anebo podpoří centrum pro děti ze sociálně slabých rodin, potvrdila za oblastní charitu Vladimíra gajdačová.

mluvčí 6,

Já jsem moc mile překvapená. Karviňáci mají srdce, přispívají těm, kteří to potřebují a i tady v této době, kdy každý víceméně otáčíme tu korunu, tak jsou schopni si něco odepřít a pomoci těm, kteří to potřebují. Ještě víc.

mluvčí 1,

Počasí.

mluvčí 4,

Dnes bude v Moravskoslezském kraji zataženo až oblačno s občasným deštěm nebo přeháňkami, odpoledne ubývání srážek a večer místy až polojasno, nejvyšší teploty 8–12 stupňů, na horách naměříte od dvou do šesti.

mluvčí 1,

Vašeho.

mluvčí 3,

Zelená vlna Českého rozhlasu Ostrava.

mluvčí 4,

V Branticích na Bruntálsku v části Radim u hřbitova se srazilo osobní auto s traktorem. Projíždějte opatrně a nehodu nám hláste taky z Opavska. V Budišově nad Budišovkou poblíž lyžařského areálu v gundramovicích havarovala dvě osobní auta. I tam dejte pozor.

mluvčí 3,

Zelená vlna, zavolejte i vy. 853 553.

mluvčí 1,

Petr Soukup.

mluvčí 7,

Mějte pěkné středeční dopoledne, my se za pár minut v našem vysílání potkáme s jedním z nejvýznamnějších překladatelů Shakespeara, a nejen jeho, se spisovatelem, pedagogem, publicistou a prof. Martinem Hilským. Ve svých 80 letech stále píše a překládá a je zahlcen prací. V čem spočívá tajemství? Převést Shakespeara do češtiny? Proč se rozhodl neemigr v době normalizace? A jak se žilo v intelektuální rodině v padesátých letech? I o tom bude rozhovor, který pro vás připravila Kateřina Huberová. Dobrý.

mluvčí 8,

Prý zase přibírám, málo se hlídám, prostě si tr sám trsám, ať vzduchem lítají prsa, kašlu vám na puls, že ženský má být kus.

mluvčí 3,

Posloucháte dopoledne s Českým rozhlasem. Ostrava.

mluvčí 9,

Krásné dopoledne vám všem. Tohle je mimořádný čas, protože před nějakými několika lety jsem se tady potkala s mužem, se kterým jsem si přála ještě se potkat. A děje se to. Překladatel, pedagog, spisovatel, publicista a jeden z největších odborníků na Shakespeara vůbec, pan prof. Martin Hilský, dobrý den. Dobrý den. Nenapadlo vás? Někdy mě to dneska proběhl hlavou? Když jste řečeno zjednodušeně, kompletně přeložil Shakespeara? Jste člověk, který o něm ví opravdu to, co nikdo? Snad, když se s vámi člověk dá do hovoru, takže se prostě nelze tomu Shakespeareovi vyhnout. Nemrzí vás to?

mluvčí 10,

Někdy, někdy trochu ano, protože já nedělám jen Shakespeara a já jsem původně začal se současnou literaturou, ale Shakespeare se stal mým pracovním osudem, tak se to dá říct. Došlo k tomu náhodou, ale došlo k tomu a, a je to tak, takže já se tomu nedivím, ale nejsem jenom shakespeareů, napsal jsem i knížky na jiná témata, ale přece jenom to shakespeareovské téma je mi nejbližší, a to jak překladatelsky, tak i v těch širších kontextech. To, co on dělá z řečí, to nedělá nikdo jiný. Opravdu. Já už to teď vím jistě a, a že takové zadání už nikdy nedostanu opravdu, a to jsem, překládám teď Johna, Dana, že Mádlo, já jsem překládal nějaké básničky od Miliona a různých lidí a čím dál tím víc si uvědomuji tu jedinečnost Shakespeara, právě, pokud jde o řeč, no a jako překladatel s tou řečí zacházím a pro mě je to tvorba, víte, ono se říká, že překlad je takový second hand jako, no, není to pravda, je to vlastně, musíte vytvořit, v případě sonetů, musíte vytvořit český Sonet, českou báseň pouze na jiné téma, ale každé slovo musíte vymyslet vy.

Gita Zbavitelová, redaktorka

Jedna další věc s tím související a zůstaneme u toho. Shakespeara. Překládáte někoho, kdo má tedy opravdu ten naprosto specifický způsob zacházení s jazykem. Navíc se narodilo o x let dříve než my, ale stále je na repertoáru divadel a stále na něj chodíme. Tak když děláte překlad vlastně uměleckého jazyka, jak dalece musíte pružně nakládat s tím současným českým jazykem, protože

divadla se taky vlastně přizpůsobují současnému divákovi i tomu, že se proměňuje.

mluvčí 10,

Ano, ano, ne, to je, to je velmi důležitá otázka. Víte, já to vidím takhle díky překladatelům celého světa, protože nás je docela hodně, když to vezmete planetárně, tak v každé zemi bývá, v každé větší zemi je několik překladatelů Shakespeara, no a já si myslím, že naším úkolem je udržovat Shakespeara mladého pořád a současného, víte, čili těm Angličanům, Britům a Američanům, tj. rodilým mluvčím celé té anglofonní oblasti světa, tak mají velkou výhodu, protože mají Shakespeara ve svém rodném jazyce, ale ten jazyk zastaral a oni mu nerozumí. Český překladatel, německý překlad do francouzštiny, když překládáte do arabštiny, japonštiny, já nevím, do všeho, tak prostě to děláte pro lidi tady a teď pro lidi své generace a do řeči, kterou vy teď mluvíte, což není čeština ani devatenáctého století, natožpak osmnáctého nebo sedmnáctého. Takže víte, díky tomu vlastně čeští divadelníci, díky těm překladům mají Shakespeara v současné řeči, mají Shakespeara současného a, a nemusejí se trápit s tím, co už je v tom originálním textu zasuto, no a já jsem o tom mluvil s britskými režiséry a ti mi řekli, že v případě například takové komedie, která. Teď se ještě hraje v Ostravě, marná lásky, snaha průměrně vzdělaný Angličan, univerzitně vzdělaný Angličan nerozumí jedné třetině těch slovníků, což je dost. Shakespeare byl členem divadelní společnosti. Nejdřív to byly služebníci lorda a komořího anglicky lot chamlens Man, to slovo jmen znamenalo ty služebníky, no, a pak to převzal král a Shakespeare byl jeden s. Kingsman, čili byl vlastně služebník krále, ale víte, tam těžko říct, kdo komu slouží, protože mám pocit, že tak to bylo, totéž byl Mozart, samozřejmě taky byl vlastně služebník těchto lidí a daleko je převyšoval, no, a já tím chci říct, že my překladatelé celého světa, jsme shakespeare martinman, to je takový služebník pana Shakespeara, což je ten aristokrat umění ducha imaginace. Ten nejvyšší. Je to služba s velkým s.

mluvčí 9,

Tak já jenom připomenu, že s panem prof. Hliským trávím dnešní dopoledne. To je host Českého rozhlasu.

Gita Zbavitelová, redaktorka

Dnes je to tedy výlet opravdu tolika tématy, literaturou, vlastně i historií s panem prof. Hliským, jedním z největších mužů, který se vlastně stal kolegou Shakespeara. Je to kus vašeho?

mluvčí 10,

Já, že je určitě, stalo se to, ale víte, já jsem velmi Pokorný a v tomhle ohledu, protože českých překladů Shakespeara je víc, já si zakládám na tom, že k nim patřím, protože je to dobrá společnost.

Gita Zbavitelová, redaktorka

Dneska je sobotní odpoledne, když my se setkáváme a ona to má svůj důvod, protože vy dnes budete svědkem velkého večera, na němž máte podíl. **Národní divadlo moravskoslezské** dává premiéru Richarda třetího, což je teda.

mluvčí 10,

Hra, to je kus, teda kus. Ivan Krejčí, režisér, kterého dobře znám, se na tu inscenaci moc těším, ale neviděl jsem ji, uvidím poprvé vcelku a moc se na to těším.

mluvčí 9,

Mimochodem, ta jsou tisícovky veršů, že jo.

mluvčí 10,

Každá jeho hra, to a tahle ta jedna z nejdelších amlet je nejdelší. Ta má přes 3000, ale 3000, řádově 3700. To znamená, to nelze hrát celé, tam se musí škrtat.

mluvčí 9,

Tak ono by to bylo o nějakých asi v průměru čtyřech hodinách představení.

mluvčí 10,

Delší, Hamlet by byl 4 hodiny, 20 minut, kdyby se hrál hodně rychle. Richard třetí by byl možná o 5:10 minut kratší.

mluvčí 9,

No, práce s jazykem a potom práce s tím člověkem. Co je určující, že i vy dojdete k tomu, že takhle by to s Shakespeare asi schválil. Takže vím, že jsem dobře. Co je měřítko.

mluvčí 10,

Jednak je to určitá zkušenost, že, ale hlavně to má několik poloh, které musíte ohlídat. Ta první je významová, protože Shakespeare není snadný autor, i to, jak mluvíme, takže ten jazyk, ta řeč je vždycky performancí. Já se hrozně bavím, když jsem pochopil, že já určitě teď, když k vám mluví, tak hraju divadlo, svým způsobem dělám gesta, tvářím se nějak, no jo, ale když v metru a vidím, jak si povídají dva lidé, tak je to vždycky drama pro mě, protože vidím ty pohyby, výrazy, slova. No, a to je podstata, to je strašlivě důležité, ta performativnost té řeči, tak to je první věc, kterou musíte ohlídat a možná je nejdůležitější, ale pak tam vstupují další ohledy, například, že ta řeč má úžasnou hudbu, ta je úplně jiná než ta česká. No a teď co s tím? Třeba v té marné lásce, snaze? Když máte postavu? Je to biron, který řekne v tom originále light si king light dus light o light Big hyle, tak zjistíte, že je to úplně koncert na tu dvouhlásku a Night siing light dus light o light biga a teď light se česky řekne světlo, že jo, takže je naprosto nepřeložitelné, no a co s tím? Za prvé musíte poznat, co to znamená? Ten význam je, že světlo, když hledá světlo laici kin light dus lide, bigga, ale někdy to světlo oklame nebo zabije nebo zničí. A mě to přišlo jako nádherný paradox a teď jsem o tom přemýšlel, protože víte, co to znamená? A teď v, konkrétně v té situaci, když znáte tu situaci, o které jsem mluvil, tak ta je takhle. Ti pánové tam založili akademii a budou tři roky studovat a nebudou dělat nic jiného, aby byli slavní a přežili svou smrt a jejím všem 25.

mluvčí 11,

30 let, čili je to.

mluvčí 10,

Proti přírodě. Teď jde o ty oči, víte, a tam ten paradox je v tom, že oni, jak budou číst ty knihy, tak se budou kazit oči pak o slepnou a místo, aby došli ke světlu pravdy, tak najdou tmu. No a jakmile tohle řeknete, a teď to řeknete v překladu ve jménu světla světlo světlem vraždit a pak je tam dodatek a potom bloudit dlouhou tmou a víte, tam jde o tohle, že ten překlad je přesně významnou věc, ale ten překlad ve jménu světla, světlo světlem vraždit úplně pomíjí tu hudbu verše to light si tunglight, ale v tom druhém verši právě my nemáme tu a my máme háj, ráj, stáj, ale to je dlouhé a máme jenom v cizích slovech jako a máme u auta automat autonomní, to jsou všechno řecká slova, že jo, my to nemáme, ale máme, o které je přirozená česká hláska velmi častá, a proto pouze bloudit dlouhou tmou, bloudit dlouhou tmou a vlastně víte, je to jiná hudba, ale hudba to je a vlastně tak trochu kompenzuje tu ztrátu té hudby v tom předešlém verši.

Gita Zbavitelová, redaktorka

Tak teď vám člověk vlastně kouká přes rameno, když si o tom povídáme.

mluvčí 1,

Jo.

Gita Zbavitelová, redaktorka

Sobotní odpoledne, vy nás posloucháte v úplně jiném čase, ale to je jediná možnost, jak se potkat s panem prof. Hilským. My jsme ještě, než jsme začali totiž natáčet, tak jsme si povídali o čase a věku a o tom jeho běhu. Zrychluje se to, že jo. Já možná v té souvislosti bych se s váma chtěla vrátit k vám někam. O x let zpátky, protože jsem si říkala vlastně, jak vy jste se potkal s tímhle tématem? Myslím s angličtinou, vůbec? Pocházíte teda s intelektuálního prostředí? Narodil jste se už před 80 lety? Ano? Vy jste zažil léta, která teda se v historii taky nepodepsala úplně dobře, maminka japanoložka, tatínek architekt, vy jste chodil údajně do anglické školky.

mluvčí 10,

To je to pravda, protože mě to máma řekla, já si to vůbec, vy to nevíte.

mluvčí 9,

No, nicméně s tou anglickou literaturou to vlastně od dětství přicházelo do styku.

mluvčí 10,

To jo, to.

Gita Zbavitelová, redaktorka

Teď do toho prostě při přicházejí na padesátá léta, jak tenhle ten background, ten společenský otiskl?

mluvčí 10,

Ta padesátá léta byla horší samozřejmě, jenomže já jsem byl dítě, já jsem to nevnímал, to se nevyločovalo, české rodiny přece často byly velmi vzdělané, udělat člověka vždycky těžké, že jo, my se narodíme jistě, tam se zrodí teda ta živá bytost, ale to ještě není člověk, člověka ze sebe musíte udělat, každý z nás to musí udělat sám za sebe. Mě to fascinuje, protože je to Shakespearově době nebo platovnici. Říkal, že teď co největší umělecké dílo je vybudovat svou vlastní duši, postavit svou vlastní duši a udělat za sebe člověka. No, a to neprobíhá jen ve škole, to probíhá i v rodinách. No, a já jsem měl to štěstí prostě, že naši měli velkou knihovnu, kde byla anglická, francouzská a německá a jiná literatura v překladech samozřejmě, takže to byla určitá výhoda. Víte, pokud jde o Shakespeara, to trochu předbívám, protože já jsem tehdy nevěděl, kdo Shakespeare je, když mně bylo šest let, ale ten Shakespeare se hrál i v padesátých letech a v šedesátých nezapomenutelně. My jsme spolu mluvili o Janu Třískovi a já si vzpomínám na dvě věci z těch dob šedesátých let, to ne ta padesátá, ale spíš ta šedesátá, kdy já jsem už přece jenom pobral trochu toho rozumu. Jan Tříška byl Romeo v traglii Roma Julie a režíroval to pan krejc a naopak jsem se s Janem Třískou o, já nevím, 70 let později, kdy on hrál krále Líra, čili on jako herec opsal ten kruh, že jako mladíček nesmírně charismatický hrál Romea, to bylo vůbec charismatické představení. A pak na konci dráhy, kdy mu bylo přibližně tolik, kolik je tomu leerovi, tak hrál to hol Leara, byla to jeho poslední velikánská role tady u nás, že, a samozřejmě jsem tam taky viděl v těch šedesátých letech Hamleta, čili já tím chci říct jednu věc, vám to nemusím říkat, ale třeba širší veřejnosti, hlavně té mladší, myslím, že ano, protože představa, že padesátá léta byla jenom dobou útlaku zločinů, procesů a poprav, je to bohužel pravda, kterou já jsem jako mladík vůbec nevnímал, jak jsem se to měl dozvědět. Víte, tohle to je neuvěřitelné. Snad do svých 18 let jsem myslel, že v patyni povraždili ty polské důstojníci, němečtí fašisté, to byla oficiální verze. Víte, tohle to mě až děsí, že já jsem vlastně žil hodně ve lži, ale já tím chci říct, že nebylo jen tohle, ten život byl prostě složitější a mnohem bohatší. Samozřejmě, že tyto věci jsou až traumatické. České divadlo bylo známé v zahraničí, český film začínal být všude znám a v šedesátých letech do Československa začínaly dojíždět takový lidé jako Jean Paul sarter, ty hlavy západní kultury a civilizace. Já jsem to zažil jako student.

« zpět na začátek